

Agrár-környezetvédelmi Modul

Agrár-környezetvédelem, agrotechnológia

KÖRNYEZETGAZDÁLKODÁSI MÉRNÖKI MSc
TERMÉSZETVÉDELMI MÉRNÖKI MSc

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Az Új Magyarország Fejlesztési Terv. 116.lecke

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terve (továbbiakban Stratégiai Terv) az élelmiszergazdaság (mezőgazdaság, erdő- és vadgazdálkodás, élelmiszerfeldolgozás) és a vidék fejlesztésének legfontosabb stratégiai fejlesztési irányait foglalja össze a 2007-2013 közötti időszakra vonatkoztatva.

Célja: a mezőgazdasági és élelmiszeripari szektor valamint a vidéki térségek fenntartható fejlesztésének megalapozása (**öt nemzeti fejlesztési prioritás**)

Specifikus beavatkozási akciók révén valósulnak meg.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Átfogó- és specifikus céljai az intézkedéscsoportok (tengelyek) mentén

1. Fenntartható és versenyképes agrár- és élelmiszergazdaság megteremtése

- Az ismeretszerzés támogatása és az emberi erőforrás szakképzettségének és korstruktúrájának javítása
- A termelési szerkezetváltás ösztönzése a fenntartható termelési struktúra elérése érdekében
- A fizikai erőforrások korszerűsítése és fejlesztése, az innováció elősegítése
- A mezőgazdasági termelés és termékek minőségének javítása.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Átfogó- és specifikus céljai az intézkedéscsoportok (tengelyek) mentén

2. A mezőgazdaság és az erdészet környezetbarát fejlesztése a terület agroökológiai adottságaihoz igazodó földhasználat térnyerésével, a természeti-táji erőforrások védelme, állapotuk javítása

- Mezőgazdasági földterületek fenntartható hasznosítása, környezetkímélő gazdálkodási módszerek elterjesztése
- Kedvezőtlen adottságú területeken a mezőgazdasági tevékenység fenntartása
- Erdészeti földterületek fenntartható használata, az erdőszültség növelése
- Állatjóléti kifizetések biztosítása.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Átfogó- és specifikus céljai az intézkedéscsoportok (tengelyek) mentén

3. A vidéki lakosság életminőségének, jövedelmi és foglalkoztatottsági helyzetének javítása

- A vidéki foglalkoztatási feszültségek csökkentése, a jövedelemszerzési lehetőségek bővítése
- A vidéki életminőség javítása a kulturális és természeti értékek fenntartható, komplex hasznosítása révén
- A vidéki lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások fejlesztése.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Átfogó- és specifikus céljai az

intézkedéscsoportok (tengelyek) mentén

4. Az integrált szemléletű helyi vidékfejlesztési stratégiák megvalósításán és széleskörű partnerség működtetésén keresztül a belső erőforrások fenntartható és innovatív hasznosításának, a vidéki életminőség helyi megoldásokon alapuló javításának elősegítése.

- Fenntartható és versenyképes, újszerű, helyi eljárások ösztönzése
- A vidéki gazdasági potenciál erősödése a helyi adottságokon nyugvó
- integrált programok révén
- Kulturális és természeti értékek fenntartható, komplex hasznosítása
- Humán infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése
- Helyi együttműködést és partnerséget elősegítő kapacitás és
- készségfejlesztés.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A horizontális politikák

- A fenntarthatóság (környezeti, társadalmi, gazdasági) feltételeinek biztosítása.
- Az esélyegyenlőség biztosítása (a nők, a fogyatékkal élő emberek és a romák esetében is).
- A (társadalmi és területi) kohézió erősítése.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Koherencia a Lisszaboni Stratégiával, a kapcsolódó Nemzeti Akcióprogrammal és a Göteborgi célokkal

- a globális klímaváltozás (és következményei),
- a népesség (vidéki népesség) előregedése,
- a biológiai sokféleség csökkenése.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Koherencia a Lisszaboni Stratégiával, a kapcsolódó Nemzeti Akcióprogrammal és a Göteborgi célokkal

- a fenntartható fejlődés, a vidék fenntartható fejlesztése áll a vidékpolitika középpontjában,
- a mezőgazdaságban, az erdőgazdálkodásban, az élelmiszerfeldolgozásban a mennyiség helyett a hatékonyság és a minőség kerül előtérbe a környezetbarát, energiatakarékos technológiák- és gazdálkodási módszerek ösztönzésével, az ehhez kapcsolódó innováció felkarolásával,
- a mezőgazdaság nagyobb szerepet vállal a tiszta és megújuló energiaforrások előállításában, az élőhelyek és a természeti rendszerek védelmében a biológiai sokféleség megtartása (megmentése) érdekében,

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

- jelentősebb támogatást kap az olyan technológiák és eljárások elterjesztése, melyek révén az üvegházhatású gázok kibocsátása mérsékelhető (közvetlenül, vagy közvetve),
- a vidéki életfeltételek javításával, a vidéki gazdaság hanyatlásának megakadályozásával hozzá kell járulni a strukturális- és regionális feszültségek csökkentéséhez,
- a mezőgazdaságban foglalkoztatottak számára szükség van alternatív jövedelemszerzési lehetőségek feltárására.

Stratégia az EMVA intézkedéscsoportok mentén I.

I. A mezőgazdaság, az élelmiszer-feldolgozás és erdészeti szektor versenyképességének javítása, a strukturális feszültségek enyhítése, termelési szerkezetváltás elősegítése.

- a. Megújuló energia elterjesztése,
- b. Technológiai modernizáció,
- c. Állattenyésztő ágazatok,
- d. Élelmiszer-feldolgozás,
- e. Kertészet,
- f. Földbirtok-rendezés,
- g. Vízgazdálkodás-belvízvédelem.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

I./2.

2. A versenyképes élelmiszergazdaság humán feltételeinek megteremtése, különös tekintettel az innovációs készség a piacorientált szemlélet elterjedésére.

- a. Korstruktúra javítása,
- b. Innováció és piaci orientáció a termékpályás szerveződések mentén,
- c. Tudás alapú vidéki társadalom.

Területi fejlesztési irány: A termelési struktúra természeti és termőhelyi adottságokkal összehangolt módosítása.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Specifikus célok

- az ismeretszerzés támogatása és az emberi erőforrás szakképzettségének és korstruktúrájának a javítása,
- a termelési szerkezetváltás ösztönzése a fenntartható termelési struktúra elérése érdekében,
- a fizikai erőforrások korszerűsítése és fejlesztése, valamint az innováció elősegítése,
- a mezőgazdasági termelés és termékek minőségének javítása.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A fejlesztési támogatások szempontjából előnyt élveznek:

- az állattenyésztési ágazatok (összekapcsolva az EU előírásoknak való megfeleléssel),
- a mező- és erdőgazdasági infrastruktúra fejlesztése, beleértve az agrárlogisztikai rendszereket,
- fizikai technológiai színvonal megújításának folytatása, innovatív háttér erősítése,
- alternatív energiatermeléshez kapcsolódó növénytermesztés és az ahhoz kapcsolódó feldolgozó-kapacitás (elsősorban olajnövények), energiaültetvények létesítése, mezőgazdasági melléktermékek felhasználása energiatermelésre (biogáz előállítás), hőenergia előállítás erdészeti fahulladékkal,
- a kertészeti termékek (zöldség- gyümölcsfélék, szőlő) az ültetvényrekonstrukció, a logisztikai rendszere és promóció fejlesztésével, mezőgazdasági termékek elsődleges feldolgozásával,
- a termelői közösségek tulajdonában lévő élelmiszer-feldolgozó kapacitások fejlesztése.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

II. A természeti adottságokhoz igazodó, a környezeti és természeti értékek figyelembe vételével kialakuló földhasználat elterjedésének elősegítése, illetve a természeti értékek megőrzése.

a) Környezetkímélő gazdálkodási módszerek elterjesztése

- AKG területek
- ökológiai gazdálkodás
- Natura 2000 területek

b) Kedvezőtlen adottságú területek

c) Erdészet

- Meglévő erdők fenntartása
- Erdőtelepítés
- Fás szárú energetikai célú ültetvények telepítése

d) Állatjóléti követelményeknek való megfelelés

Területi fejlesztési irány: A versenyképes mezőgazdasági hasznosításra kevésbé alkalmas területeken a földhasznosítás megváltoztatása.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Specifikus célok

- Mezőgazdasági földterületek fenntartható hasznosítása, környezetkímélő gazdálkodási módszerek elterjesztése
- Kedvezőtlen adottságú területeken a mezőgazdasági tevékenység fenntartása
- Erdészeti földterületek fenntartható használata, valamint az erdősültség növelése
- Állatjóléti kifizetések biztosítása

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

III. intézkedéscsoport: Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése

A vidéki foglalkoztatási feszültségek csökkentése, a vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése, illetve vidéki életminőség javítása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása a vidéki települések lakosai számára. Tematikus fejlesztési irányok:

- a) Vidéki vállalkozásfejlesztés;
- b) Falumegújítás;
- c) A vidéki közösségek szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetősége.

Területi fejlesztési irány: A területileg kiegyenlítettebb fejlődés szempontjából szükséges a vidéki életminőség és gazdaság fejlesztésére irányuló korlátos források területi koncentrációja.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Specifikus célok

- A vidéki foglalkoztatási feszültségek csökkentése, a jövedelemszerzési lehetőségek bővítése;
- A vidéki életminőség javítása a kulturális és természeti értékek fenntartható, komplex hasznosítása révén;
- A vidéki lakosság számára nyújtott alapszolgáltatások fejlesztése.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

IV. intézkedéscsoport: LEADER

- Átfogó cél az integrált szemléletű helyi vidékfejlesztési stratégiák megvalósításán és széleskörű partnerség működtetésén keresztül a belső erőforrások fenntartható és innovatív hasznosításának, valamint a vidéki életminőség helyi megoldásokon alapuló javításának elősegítése

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Specifikus célok

- A Tanács 1698/2005/EK rendelete, 61. cikk a) - g) pontjában meghatározott szempontok érvényesítésével:
- fenntartható és versenyképes, újszerű, helyi eljárások ösztönzése
 - mezőgazdaság és élelmiszer-feldolgozás,
 - erdőgazdálkodás,
 - a vidéki gazdasági potenciál erősödése a helyi adottságokon nyugvó integrált programok révén,
 - kulturális és természeti értékek fenntartható, komplex hasznosítása, humán infrastruktúra és szolgáltatások fejlesztése,
 - kulturális és természeti értékek fenntartható, komplex hasznosítása, a közösségi terek kialakítása, fejlesztése,
 - humán szolgáltatások és a helyi közösségek fejlesztése
 - helyi együttműködést és partnerséget elősegítő kapacitás és ézségfejlesztés.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Prioritások

I. prioritás: A mezőgazdaság, az élelmiszer-feldolgozás és erdészeti szektor versenyképességének javítása, a strukturális feszültségek enyhítése, a termelési szerkezetváltás elősegítése

Hét beavatkozási akció szolgálja ezt a prioritást:

- I/1. Megújuló energiaforrások
- I/2. Technológiai fejlesztés
- I/3. Állattenyésztés
- I/4. Élelmiszer-feldolgozás
- I/5. Kertészet
- I/6. Birtokrendezés
- I/7. Vízgazdálkodás, belvízvédelem

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Prioritások

II. prioritás: A versenyképes agrárgazdaság humán feltételeinek megteremtése, különös tekintettel az innovációs készség és a piacorientált szemlélet elterjedésére

Három beavatkozási akció szolgálja ezt a prioritást:

II/1. Korstruktúra javítása

II/2. Innováció és piaci orientáció a termékpályás szerveződések mentén

II/3. Tudásalapú vidéki társadalom

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Prioritások

III. prioritás: A fenntartható termelés és földhasználat garanciáinak erősítése

Négy beavatkozási akció szolgálja ezt a prioritást:

III/1. Erdészet

III/2. Környezetkímélő gazdálkodási módszerek

III/3. Kedvezőtlen Adottságú Területek

III/4. Állatjóléti előírások

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Prioritások

IV. prioritás: A vidéki foglalkoztatási feszültségek csökkentése, a vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése, illetve a vidéki életminőség javítása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása

Három beavatkozási akció szolgálja ezt a prioritást:

IV/1. Vidéki vállalkozásfejlesztés

IV/2. Falumegújítás

IV/3. Integrált kistélepuslési szolgáltató terek

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Prioritások

V. prioritás: Helyi közösségek fejlesztése

A **több vidéki településre** kiterjedő (kistérségek) **belső erőforrások mozgósítása**, a helyi népesség összetartozásának **erősítése** miatt fontos, hogy bizonyos fejlesztéseket közös érdekből együttes elhatározással valósítsanak meg. Ez a fejlesztési irány alapvetően a **negyedik nemzeti fejlesztési irány megvalósítását** szolgálja.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Források megosztása

I. intézkedéscsoport	45-55%
II. intézkedéscsoport	30-37%
III. intézkedéscsoport	10-14%
IV. (LEADER) intézkedéscsoport	5-6%
Technikai segítségnyújtás	4%

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A Stratégia keretei

- A Tanács **1290/2005/EK** rendelete;
- A Tanács **1698/2005/EK** rendelete az Európai Mezőgazdasági és Vidékfejlesztési Alapból (EMVA) nyújtandó vidékfejlesztési támogatásokról;
- A Lisszaboni Stratégia és a Göteborgban megfogalmazott **fenntarthatósági elvek**.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

A hazai fejlesztéspolitikai dokumentumok által kijelölt keretek:

- **Országos Fejlesztéspolitikai Konceptió**,
mely hazánk fejlesztéspolitikájának céljait és
azok elérésének eszközeit fogalmazza meg;
- **Országos Területfejlesztési Konceptió**,
mely kijelöli az ország területfejlesztési
politikájának céljait, elveit és
prioritásrendszerét;
- **Nemzeti Akcióprogram (2005-2008)**, mely a
Lisszaboni Stratégiában meghatározott
célkitűzések megvalósításához szükséges
lépéseket határozza meg;
- **Nemzeti Környezetvédelmi Program.**

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Közösségi fejlesztési irány	I. A mezőgazdasági és erdőgazdálkodási ágazat versenyképességének javítása		II. A környezet és a vidék minőségének javítása	III. Az életminőség javítása a vidéki területeken és a diverzifikáció ösztönzése	IV. A helyi kapacitás kiépítése a foglalkoztatottság és a diverzifikáció érdekében
Nemzeti fejlesztési irány	I. A mezőgazdaság, az élelmiszer-feldolgozás és erdészeti szektor versenyképességének javítása, a strukturális feszültségek enyhítése, a termelési szerkezetváltás elősegítése	II. A versenyképes agrárgazdaság humán feltételeinek megteremtése, különös tekintettel az innovációs készség, a piacorientált szemlélet elterjedésére	III. A fenntartható termelés és földhasználat garanciáinak erősítése	IV. A vidéki foglalkoztatási feszültségek csökkentése, a vidéki jövedelemszerzési lehetőségek bővítése, illetve a vidéki életminőség javítása, a szolgáltatásokhoz való hozzáférés javítása a vidéki települések lakosainak	V. Helyi közösségek fejlesztése
Beavatkozási akciók	<p>I/1. Megújuló energiaforrások</p> <p>I/2. Technológiai fejlesztés</p> <p>I/3. Állattenyésztés</p> <p>I/4. Élelmiszer-feldolgozás</p> <p>I/5. Kertészet</p> <p>I/6. Birtokrendezés</p> <p>I/7. Vizgazdálkodás, belvízvédelem</p>	<p>II/1. Korszerkezetváltás</p> <p>II/2. Innováció és piaci orientáció a termékpályás szerveződések mentén</p> <p>II/3. Tudás alapú vidéki társadalom</p>	<p>III/1. Erdészet</p> <p>III/2. Környezetkimélő gazdálkodási módszerek</p> <p>III/3. Kedvezőtlen Adottságú Területek (KAT)</p> <p>III/4. Állatjóléti előírások</p>	<p>IV/1. Vidéki vállalkozásfejlesztés</p> <p>IV/2. A falumegújítás</p> <p>IV/3. A vidéki közösségek szolgáltatásokhoz való hozzáférési lehetősége</p>	<p>Az ötödik fejlesztési irány a helyi közösségek fejlesztése. Ez a fejlesztési irány alapvetően a negyedik nemzeti fejlesztési irány megvalósítását szolgálja.</p>

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Eddigi eredmények

1. A magyar agrárgazdaság kiváló természeti adottságokkal bír, a strukturális problémák leküzdésével és az innovációs és marketingszemlélet elterjedésével versenyképes ágazattá válhat. Ugyanakkor mind a struktúraváltás, mind az innovációs és piaci kapacitás kiépítése komoly problémákba ütközik, így komoly erőforrásokat igényel.
2. A mezőgazdaság által okozott környezeti terhelés európai összevetésben alacsony. A II. intézkedéscsoport erőforrásait arra kell fordítanunk, hogy ez az állapot hosszabb távon is fennmaradjon, a termelők minél nagyobb részében tudatosuljon a fenntarthatóság elvének fontossága a gazdálkodás során.
3. A vidéki társadalom komoly kihívásokkal szembesül. A legégetőbb probléma a munkahelyek hiánya, a szolgáltatások nagyon alacsony színvonala. Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Stratégiai Terv keretében erre a két fő problémára kívánunk választ adni, ugyanakkor ez csak akkor lehet eredményes, ha ezeknek a bajoknak a forrásait további – strukturális alapokra támaszkodó – pénzügyi eszközök bevonásával támogatjuk.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Az agrár-vidékfejlesztés kiemelt fontosságú intézkedései az ütemezés szempontjából

- állattenyésztés fejlesztése, az állattartó telepek állatelhelyezési, környezetvédelmi és egyéb előírásoknak való megfeleltetés,
- a termelői szerveződések támogatása,
- műszaki és technológiai színvonal fejlesztése,
- strukturális átalakítások a növénytermelésben (gabona és olajos növények céltermeltetése és energetikai célú hasznosítása, ezekből energianyerés), elsősorban termelői közösségek keretében,
- humán erőforrások fejlesztése és a korstruktúra javítása (fiatal gazdálkodók indítása),
- belvízvédelem, talajjavítás, melioráció,
- agrárkörnyezeti és KAT intézkedések folytatása,
- erdősítés (mezőgazdasági és nem mezőgazdasági területek erdősítése),
- falumegújítás.

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Az Új Magyarország Vidékfejlesztési Program kalkulált költségvetése (támogatási keret) milliárd Ft*

	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Összesen
I. intézkedéscsoport	92,78	87,37	81,04	82,77	89,00	91,56	94,06	618,58
II. intézkedéscsoport	66,18	62,32	57,81	59,04	63,49	65,31	67,09	441,24
III. intézkedéscsoport	20,17	18,99	17,62	17,99	19,35	19,90	20,45	134,47
IV. intézkedéscsoport	9,45	8,90	8,26	8,43	9,07	9,33	9,58	63,03
Technikai Segítségnyújtás	6,05	5,70	5,29	5,40	5,80	5,97	6,13	40,34
Összesen:	194,63	183,28	170,02	173,64	186,71	192,07	197,32	1297,67

1 euro=265Ft,

Társfinanszírozási arány: 75% EU és 25% hazai az I. és a III. intézkedéscsoport, 80% EU és 20% hazai a II. és IV. intézkedéscsoport esetén. A Technikai Segítségnyújtás 100%-ban EU által finanszírozott.

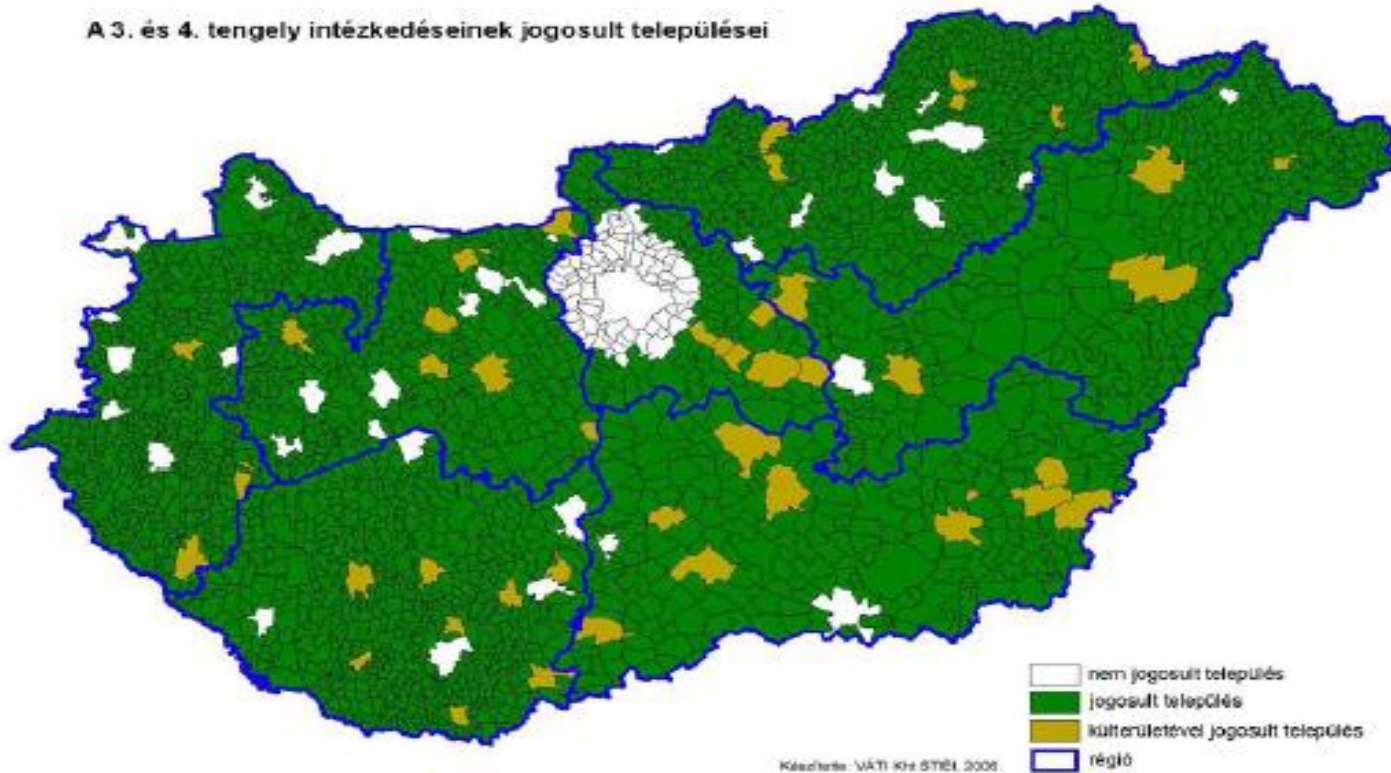
A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

1. melléklet

A III. és IV. intézkedéscsoport jogosult települései

A 3. és 4. tengely intézkedéseinek jogosult települései

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

ELŐADÁS Felhasznált források

- Szakirodalom:
- Konkolyné Gyúró Éva: Környezettervezés, Mezőgazda Kiadó Bp.(2003)
- Egyéb források:
- További ismeretszerzést szolgáló források:

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg

Debrecen Egyetem
Mezőgazdaság- Élelmiszertudományi és
Környezetgazdálkodási Kar

Pannon Egyetem
Georgikon Kar

Köszönöm a figyelmet!

A projekt az Európai Unió támogatásával, az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával valósul meg